

בבית הדין הצבאי לערעורים

בפני :

תא"ל דורון פיילס - המשנה לנשיא

אל"ם ארז פורת - שופט

אל"ם ירון כהן - שופט

בעניין :

מ/XXX סגן ש' ס' – המערער (ע"י ב"כ, סרן עומר קנובלר)

נגד

התובע הצבאי הראשי – המשיב (ע"י ב"כ, סרן קרן נחמן)

ערעור על פסק דין של בית הדין הצבאי המחוזי במחוז שיפוטי המטכ"ל שניתן בתיק מטכ"ל (מחוזי) 723/15 (סא"ל שחר גרינברג – אב"ד; רס"ן יוסף אלום – שופט; סרן קרן הג'יון – שופטת) ביום 10.3.2016. הערעור (חומרת העונש) התקבל.

פסק - דין

1. המערער, סגן ש' ס', הורשע בבית הדין המחוזי, על-פי הודאתו, בעבירת גניבה מחייל, לפי סעיף 84 לחוק השיפוט הצבאי, התשט"ו-1955 ובעבירת התנהגות שאינה הולמת, לפי סעיף 130 לחוק. בית הדין קמא גזר על המערער, בדעת רוב השופטים, 45 ימי מאסר לריצוי בפועל (השופט שבמיעוט היה מטיל על המערער 75 ימי מאסר שירוצו בעבודה צבאית) ופה אחד נגזרו עליו מאסר על תנאי, הורדה לדרגת טוראי ואלף ש"ח פיצויים למתלוננת. המערער משיג על חומרת עונשי המאסר וההורדה בדרגה ועל תקופת התנאי.

2. עניינן של העבירות בכך שבעת שהמערער שימש כקצין תורן בבס"כ XXX וסייע לצוות מדריכי הכלואים בעמדת הקבלה, נטל לידיו מכשיר טלפון סלולארי מסוג אייפון 6, שהיה מונח במקום ואשר שייך לרב"ט שיר, שהייתה פקודתו באותה העת, והכניסו לכיסו. לאחר שהתגלה דבר היעלמו של המכשיר השתתף המערער בחיפושים אחריו. בסוף אותו היום הניח המערער את המכשיר בארונותיו וכשיצא לביתו לקח אותו עימו. בהמשך השליך המערער את כרטיס ה-sim, שהיה במכשיר הטלפון והעביר את המכשיר לאחר, לשם מחיקת המידע אשר היה אצור במכשיר. מעורבותו של המערער במעשה הגניבה עלתה, כעולה ממסמך הפרטים הנוספים "לאחר שמספר הברזל של המכשיר הסלולארי הגנוב נקשר למכשירו הסלולארי" של המערער. בחקירה הודה המערער במיוחס לו והמכשיר הוחזר למתלוננת. נמסר, כי בפרק הזמן שהמכשיר הגנוב היה ברשותו עשה בו המערער כבשלו והשתמש בו לצרכיו. במסמך הפרטים הנוספים נמסר כי במהלך שירותו הצבאי נטל המערער מיחידות שבהן שירת ציוד צבאי והחזיקו בביתו – כמה עשרות כדורי רובה, ערכות לנטילת דגימת שתן וכמה זוגות אזיקים.

3. ממסמכים שהוגשו לבית הדין קמא ומעדותו של המערער בבית הדין עלה כי המערער עשה את דרכו בצבא במשטרה הצבאית וזכה להערכת מפקדיו. פקודו מסר, בכתב, כי המערער היה מפקד תומך ואהוד. אין בעברו של המערער הרשעות פליליות ואף לא הרשעות משמעותיות בדין משמעתי. רקעו המשפחתי של המערער אינו קל. הוא בן למשפחה ברוכת ילדים, אשר סובלת מקשיים כלכליים. המערער לא סיים את חוק לימודיו ועזב את בית הספר, כדי לסייע בפרנסת המשפחה. לא כל אחיו שירתו בצבא ואילו הוא התמסר לשירות, על אף שבמהלכו לא יכול היה עוד לעזור כלכלית למשפחתו. את מעשה הגניבה תלה במצוקה כלכלית ובמצוקה אישית – מכשירו הסלולארי לא היה תקין ולא היו בידיו אמצעים להחליפו או לתקנו; בעת המעשה היחסים במשפחתו ובינו לבין חברתו היו מצויים במשבר. המערער ציין כי התבייש ועודנו מתבייש במעשיו והביע עליהם חרטה. הוא המשיך ועשה שימוש במכשיר הטלפון, מאחר שלא היה לו האומץ להודות במעשה. המערער סיים בינתיים את שירותו הצבאי והוא עובד בחברת ניקיון.

4. המערער ביקש, בבית הדין המחוזי, להפנותו לקבלת תסקיר קצין מבחן. בית הדין קמא לא נעתר לבקשה, בעיקר נוכח נסיבות החומרה הייחודיות שמצא כי מתקיימות כאן. בית הדין קמא הדגיש, בשוקלו את מידת הפגיעה בערך החברתי המוגן, את כישלונו הפיקודי והערכי של המערער – כקצין משטרה צבאית, בתפקיד פיקודי, בבסיס כליאה, שעבר עבירה כלפי פקודתו. באלה יש, להשקפת הערכאה קמא, פגיעה חריפה בערכי

הקניין, הפגיעה בפרטיות, הדוגמה האישית, המשמעת והרעות. בית הדין עמד על כך שהמעשה לא היה מתוכנן, אולם המערער הבין את הפסול שבו ויכול היה להימנע ממנו. הוא השיג עצמו משתתף בחיפוש והחזיק ברשותו את המכשיר כחודשיים, השתמש בו לצרכיו, ולא השיבו מיוזמתו. עוד הדגיש בית הדין את הייחוד שבגניבת מכשיר טלפון סלולארי, אשר פרט לערכו הכספי יש לו ערך רגשי, בהיותו אוצר פרטים ונתונים חיוניים וזיכרונות אישיים. בית הדין ציין כי מצוקה כלכלית אינה יכולה לשמש צידוק לעבירות, ובמיוחד לא שליחת יד ברכושה של חיילת שתחת פיקודו. בית הדין עמד על מדיניות הענישה המחמירה בעבירות מעין אלה, שהפכו מכת מדינה, וציין כי ניתן למצוא פסקי דין שהטילו עונשי מאסר בפועל, הורדה בדרגה ופיצויים וכי לעיתים הוטלו עונשי מאסר לריצוי בעבודה צבאית. בית הדין המחוזי קבע כי בנסיבות העניין יש להשית על המערער עונש מאסר בפועל, הורדה בדרגה, מאסר מותנה ופיצויים למתלוננת. כל שופטי בית הדין קמא סבורים היו כי אין מנוס משלילת כל דרגותיו של המערער, נוכח כישלונו הפיקודי והערכי החריף. אשר לרכיב המאסר נחלקו דעות שופטי בית הדין קמא. רוב השופטים סבורים היו כי מתחם העונש ההולם עומד על 30-60 ימי מאסר, בכליאה ממשית. אחד השופטים סבור היה כי באיזון עם הפגיעה המלאה בדרגותיו עומד מתחם העונש ההולם על 60-90 ימי מאסר, לריצוי בעבודה צבאית.

5. בית הדין ציין, כי בתוך גדר המתחם שקל את שיתוף הפעולה של המערער בחקירה, נטילת האחריות למעשים, ההודאה באשמה, הבעת החרטה, מסלול שירותו הטוב והנזק שנגרם למערער, ובכלל זה גדיעת מסלול שירותו הצבאי, את נסיבות חייו הקשות ואת העובדה שפצה מיוזמתו את המתלוננת. רוב השופטים מצאו לגזור על המערער 45 ימי מאסר, בכליאה. אחד השופטים, לו דעתו נשמעה, היה מטיל על המערער 75 ימי מאסר, שירוצו בעבודה צבאית.

6. המערער משיג, כאמור, על חומרת העונש. להשקפתו, לא באו ראיות על שוויו של מכשיר הטלפון שנגנב ועל תוכן הדברים שהיו אצורים בו ומשכך, אין ניתן לייחס לעניינים אלה משקל לחומרה, בגזירת העונש. המערער סבור כי בקביעת מתחם העונש לא נתן בית הדין קמא משקל ראוי לסיבות שהביאוהו לעבור את העבירה. בית הדין התייחס אך להיבט הכלכלי ולא למשבר הרחב יותר שחוזה המערער. לגישתו, משקל לקולה, בהקשר זה, יש לתת לכך שמעשה הגניבה לא נעשה כדי להפיק רווח כספי ממכירת המכשיר. אשר למדיניות הענישה הנוהגת, מצביע הסנגור על שורת פסקי דין אשר מציירים תמונה של ענישה מתונה יותר מזו שהוטלה על המערער, גם בנסיבות מחמירות יותר. המערער סבור כי על פי אותה הפסיקה, עונש מאסר בעבודה צבאית הוכר כעונש הולם במקרים אחרים

של גניבת מכשירים סלולאריים, גם לגבי נושאי דרגה. המערער סבור כי חרף האמור בגזר הדין, לא נתן בית הדין קמא משקל של ממש לשירותו הטוב של המערער ולנסיבותיו האישיות הסבוכות. על אף שבית הדין התרשם כי אין המדובר במעשה המלמד על הליכותיו הרגילות של המערער, לא ניתן משקל ראוי, בגזר הדין, להיבטי השיקום. עוד סבור המערער כי אין מתחייבת פגיעה בכל דרגותיו. המערער מבקש, אפוא, להציב בתוככי המתחם שקבעו שופטי הרוב, את העונש הראוי בנקודה מתונה יותר ולהורות על ריצויו בעבודה צבאית וכן להורות כי ההורדה בדרגה תהיה מתונה יותר. המערער עמד על כך שתקופת התנאי שהוטלה ארוכה מן הניתן, בשים לב לכך שהמערער הורשע בעבירות צבאיות.

7. התביעה ביקשה לדחות את הערעור ולהותיר את קביעות בית הדין קמא בעינן. לגישתה, דעת רוב שופטי בית הדין המחוזי נתנה משקל ראוי לכל הגורמים הרלוונטיים ואיזנה ביניהם היטב. התביעה הסכימה לתיקון תקופת התנאי.

8. עמדנו בעבר על כך שמעשי גניבת טלפונים סלולאריים רבו בעת האחרונה במדינה וגם בצבא וכי,

"מדובר במכשירים קטנים שנוחים להיגנב, ערכם רב ואצורים בהם פרטים אישיים רבים. בצד הפסול והכיעור שדבקים תמיד במעשים כאלה, נודעת להם חומרה מיוחדת כשנעשים הם בין חיילים, בתוככי יחידות צבאיות. אז פוגעים הם גם בערכי הרעות והאמון ההדדי שצריכים לשרור בין חיילים המשרתים בכפיפה אחת ומערערים את תחושת הביטחון של חיילים לגבי רכושם האישי ופרטיותם. משכך, ראויים מעשי גניבה כאלה, ברגיל, לעונשי מאסר בכליאה. ברגיל, ראוי לפגוע בדרגתם של המורשעים בעבירות כאלה, שיש בהן כשל ערכי ופיקודי חמור" (ע/107/13 **התובע הצבאי הראשי נ' רב"ט דוברובולסקי** (2013)).

9. בענייננו היבטי חומרה בולטים נוספים – המערער, **קצין משטרה צבאית**, אשר אמון על אכיפת החוק, **במהלך תפקידו, בבסיס כליאה** – מעוז המשמעת הצבאית, שולח ידו במכשיר טלפון של חיילת, **פקודתו**. הוא אינו מתעשת ומשיב את המכשיר. אדרבא, הוא **משים עצמו** כתר אחריו, כשנודע כי נעלם, **מוציאו לביתו, משליך את כרטיסו, מעבירו לאדם אחר** כדי שינקמה מתוכו את המידע השייך למתלוננת, בעליו, ומשתמש בו **לאורך זמן**, עד שנתפס. מהלך דברים זה מלמד כי, גם אם לא תכנן את המעשה, לא עשה המערער דבר כדי לתקן את אשר קלקל. מעשיו מלמדים כי פעל באופן מחושב, כדי להסוות את מקורו של המכשיר, ולהעמידו לשימוש. בטענה כי פעל מתוך מצוקה כלכלית אין כדי למתן את חומרת הדברים. אין מדובר בצורך קיומי, שיכול להסביר מעשה גניבה,

כדי לספק צרכים בסיסיים. יתכן כי במעשה הגניבה הקל המערער על מצוקתו שלו, אך גרם לחסרון אצל המתלוננת. לא נהיר לנו הכיצד היבטי המצוקה האחרים גרמו למערער לשלוח יד ברכוש זולתו. לטענות כי לא הוכח מה שוויו של המכשיר ואיזה מידע בדיוק היה שמור בו לא מצאנו ליתן משקל רב – אכן מוטב היה לו היו באות ראיות בעניין. אולם, הובהר כי דובר במכשיר מתקדם, ומעשיו של המשיב לימדו כי המכשיר היה תקין וכי היה אצור בו מידע, שהמערער עשה להסירו.

10. אכן, מדובר במעשה פלילי של ממש, שנסיבותיו אינן קלות ויש בו, כהגדרת בית הדין קמא, כשלון פיקודי וערכי חריף. תמימי דעים אנו עם בית הדין המחוזי כי בנסיבות העניין מתחייב כאן עונש מאסר בכליאה וכי, בהצבר הדברים, אין הדעת סובלת כי המערער יוסיף ויישא דרגות.

11. מנגד, נתנו דעתנו לכך, כי בצד היבטי החומרה, עומדת לזכותו של המערער שורת נסיבות מקלות, שאותן, כמובא לעיל, מנה בית הדין המחוזי. סברנו, בשים לב להתרשמות בית הדין המחוזי, ואף להתרשמותנו, כי אין למערער דפוסי התנהגות עברייניים; כי עשה מאמצים, חרף נסיבות רקע לא קלות, לנהל אורח חיים נורמטיבי ותורם; לכך שבעטיו של המעשה נגדע מסלול השירות הצבאי שתכנן המערער לעצמו; ולנוכח יתר העונשים שהוטלו, ובכללם הורדתו מכל דרגה פיקודית – כי ניתן, בראייה שיקומית, להקל עליו מעט את נטל המאסר. ערעור ההגנה מתקבל, אפוא, באופן שעונש המאסר בפועל יועמד על 30 ימים. תקופת התנאי תועמד על שנתיים. יתר רכיבי הענישה שבגזר דינה של הערכאה קמא יוותרו בעינם.

12. המערער יתייצב לריצוי עונש המאסר ביום 19 ביוני 2016, עד השעה 10:00, בס"כ XXX בעתלית.

ניתן היום, י"ז באייר התשע"ו, 25 במאי 2016, בפומבי ובמעמד הצדדים.

המשנה לנשיא		שופט	שופט
חתימת המגיה:		העתק	נאמן
		סגן	קורל
תאריך:		קצינת	בית
			למקור
			מכני
			הדין